

[Honoré]

VS fremlagde nogle analyser af kristeligt folkepartis grunde til at iværksætte denne debat. Det skulle være et antikommunistisk korstog. Vi har ikke lagt skjul på, at vi anser kommunismen for en menneskefjendsk politisk filosofi; men vi er imod menneskerettighedskrænkelser overalt, hvor de finder sted, og vores gruppe og jeg selv som enkeltperson har givet udtryk for en afstandtagen fra sådanne krænkelser mange andre steder end i kommunistiske lande.

Hvis jeg lige må svare på hr. Steen Folkes spørgsmål om Vietnam. Jeg refererede en amerikansk forfatter, eller hvem det nu var, der bebudede, at der ville ske overgreb i meget stor skala imod vietnameserne. Jeg gjorde selv opmærksom på, at jeg troede, disse tal var overdrevne, men på den anden side er der ikke tvivl om, at der er mange mennesker i Vietnam, som ikke har overlevet det nye styre. Jeg står her med et nummer af Martyrernes Røst fra november 1977, hvor der nævnes, at aktive præster er blevet sendt til korrektionslejre. Mange er døde af underernæring og sygdom. Der nævnes to katolske biskopper, Tra Huu Thanh og Nguyen Van Thuan, der døde i fængslet, og der nævnes nogle, der er fængslede sammen med utallige protestantiske præster og buddhistiske munke. Når der af denne gruppe, som trods alt er ret begrænset, er døde adskillige, må der være mange andre, der har lidt samme skæbne.

Poul Nielson (S):

Den første bemærkning, jeg vil gøre, er til hr. Kjelgaard, som i sit indlæg ønskede, at vi skulle etablere en sammenkædning mellem EFs handelspolitik i forhold til Østeuropa og udviklingen på menneskerettighedsområdet i Østeuropa. Jeg vil gerne advare imod en forfirkantet opstilling af disse problemer. En sådan sammenkædning kan skabe en forhandlingsmæssig endimensionalisering af de situationer, vi kan bringe os selv i, som kan føre til, at et samarbejde, der både er af interesse for Øst og for Vest i Europa, og som kan bruges til at opbygge tillid og til at stabilisere en udvikling, vanskeliggøres. Det tror jeg vil blive resultatet, hvis hr. Kjelgaards tanke realiseres. At undlade det betyder ikke en svækkelse af vore synspunkter, men måske en mere intelligent varetægelse af dem.

Jeg bed mærke i, at hr. Melchior brugte udtrykket systemkritikere. Det er i sig selv interessant at se de forskellige betegnelser, man anvender. Sådant set er de alle sammen rigtige: menneskerettighedsforkæmpere, systemkritikere og dissidenter. Der er mange afskygninger af disse begreber, men de dækker alle sammen det samme. Ordene afspejler dog også, at der er tale om en strid mellem forskellige systemer, og som en undertone i hele debatten ligger der, at det ikke kun er om menneskerettighedsproblemer i snæver forstand, vi diskuterer med Østeuropa. Det er også et spørgsmål om hele karakteren af de politiske systemer i Øst og i Vest, der er til debat. Menneskerettighedsspørgsmålet er et afgørende element heri, men ikke det hele. Det er også det sigte, man fra præsident Bresjnevs side har lagt i forbindelse med den skærpede ideologiske kamp mellem dem og os. Derfor er det også det brede samfundsmæssige ideologiske indhold, der i virkeligheden er det, vi skal være parate til at tage vare på i den debat, der kommer til at køre i årene fremover. Den debat er vi som socialdemokrater, føler vi selv, både godt rustet til og i høj grad også parate til at gå ind i. Menneskerettighedsdebatten er, hvad skal man sige, spidsen af denne debat, men ikke det hele.

Til hr. Jørgen Jensen vil jeg ligesom i mange andre sammenhænge sige, at påstanden om, at EF begrænser samhandlingsmulighederne med Østeuropa, ikke holder i virkeligheden. Jeg vil også sige, når hr. Jørgen Jensen anfører, at det skulle være en provokation, som skulle forhindre afspændingens fortsatte udvikling, at vi i dag her drøfter menneskerettigheder, så illustrerer det kun den defensive holdning, som DKP og de, som DKP identificerer sig med i denne store debat, er blevet tvunget ind i. Det mener jeg godt vi andre kan tage som et udtryk for, at man nok har fået den ideologiske kamp, man ville have, men ikke helt på de præmisser, man måske havde håbet. I den forstand er CSCE-perspektivet, den proces, der er sat i gang, noget, der stadig væk er løfterigt. Vi har ikke nået de resultater, vi ville, men det er ikke en debat, vi på nogen måde har tabt; den fortsætter.

Det leder mig til min sidste bemærkning. Hr. Arne Christiansen stillede det rimelige og velmotiverede spørgsmål, om det langsigtede